

Haule, Dorpsstraat 39

QuickScan

JM ecologie b.v., 2023

QuickScan Haule, Dorpsstraat 39

Ecologische beoordeling in het kader van de Wet Natuurbescherming

Rapportnummer

R23.081

Status

Versie 1.0

Datum

9-6-2023

Opdrachtgever

Mts. R.H.L. Brouwer en E. Biemeld-Brouwer
Dorpsstraat 39
8432 PM Haule

Auteur

Jessica Hovius (update door Peter Schutten)

Controle

Remco Ploeg

Voorpagina

Overzicht plangebied

Te citeren als

Hovius, J. & Schutten P., 2023. QuickScan Haule, Dorpsstraat 39; Ecologische beoordeling in het kader van de Wet Natuurbescherming. Rapport R23.081 JM ecologie b.v., Gorredijk.

JM ecologie b.v.

Leitswei 12
8401 CL Gorredijk

Inhoud

1	Inleiding	2
1.1	Aanleiding	2
1.2	Globale ligging	2
1.3	Structuur natuurwetgeving in Nederland	3
1.4	Scope van de QuickScan	4
1.5	Werkwijze	5
2	Beschrijving locatie en ingreep	6
2.1	Locatie	6
2.2	Ingreep	7
3	Resultaten veldbezoek en bureaustudie	8
3.1	Vogels	8
3.2	Vleermuizen	9
3.3	Overige zoogdieren	10
3.4	Libellen	11
3.5	Reptielen	11
3.6	Amfibieën	11
3.7	Overige fauna	12
3.8	Vaatplanten	12
4	Effecten en gevolgen	13
4.1	Overzicht beschermde soorten	13
4.2	Effecten op de in het plangebied (mogelijk) aanwezige flora en fauna	13
5	Mitigerende maatregelen	14
5.1	Algemene broedvogels; mitigatie	14
6	Conclusie	15
	Geraadpleegde bronnen	16

1 Inleiding

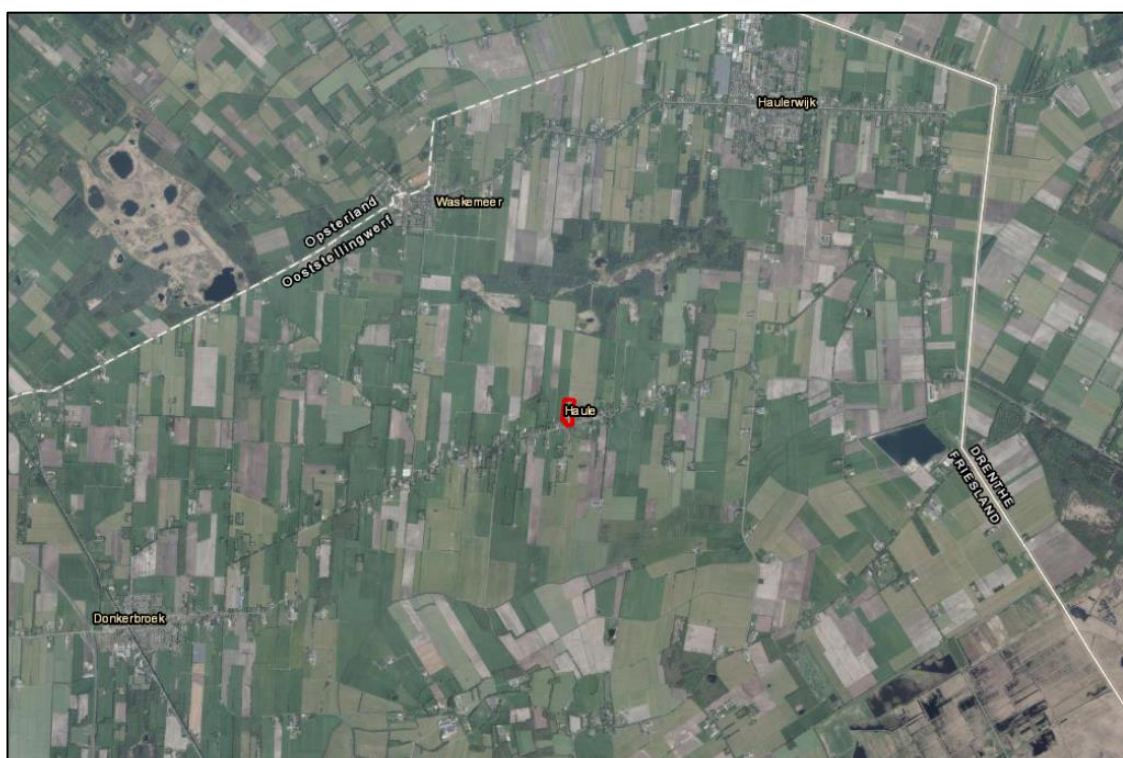
1.1 Aanleiding

In opdracht van de Mts. R.H.L. Brouwer en E. Biemeld-Brouwer heeft ecologisch adviesbureau JM ecologie b.v. in mei 2021 een QuickScan uitgevoerd in Haule, gemeente Ooststellingwerf, provincie Friesland. De opdrachtgever is voornemens een nieuwe veestal te realiseren en een mestsilo te verplaatsen.

In 2023 heeft er een wijziging plaatsgevonden in de voorgenomen plannen, waarbij een kleiner bouwvlak zal worden benut. De QuickScan is in 2023 geüpdatet op basis van deze wijziging. Er heeft geen nieuw veldbezoek plaatsgevonden omdat het plangebied enkel kleiner is geworden, maar niet veranderd. De situatie is dus nog gelijk aan de situatie in 2021.

1.2 Globale ligging

Het plangebied betreft een melkveebedrijf en is gelegen in het dorp Haule. Ten zuiden van Haule ligt het dorp Oosterwolde, ten westen ligt Donkerbroek, en ten noorden liggen de dorpen Haulerwijk en Waskemeer. De omgeving van het plangebied bestaat uit woonhuizen, boerderijen, agrarische percelen en natuurgebieden. De globale ligging van het plangebied is weergegeven in afbeelding 1.1.

Afbeelding 1.1. Globale ligging van het plangebied (rode stip) (Bron achtergrond: Esri).

1.3 Structuur natuurwetgeving in Nederland

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) heeft per 1 januari 2017 de Boswet, Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 vervangen. De Wet natuurbescherming regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, de bescherming van soorten en de bescherming van houtopstanden.

Naast bescherming vanuit de Wet natuurbescherming, zijn er ook gebieden die planologisch beschermd zijn. Dit betreft het 'Natuurnetwerk Nederland' (hierna NNN). De bescherming van het NNN verloopt via het ruimtelijke ordeningsrecht (Barro, bestemmingsplannen), maar vindt zijn oorsprong in de Wnb. Na de decentralisatie (2017) zijn enkele provincies andere namen gaan voeren voor de NNN. Tot slot bestaan er diverse provinciaal beschermde natuurgebieden. De bescherming van deze gebieden wordt middels provinciaal beleid geregeld en valt derhalve tevens niet onder de Wet natuurbescherming.

Decentralisatie

Het bevoegd gezag is gedecentraliseerd naar de provincies. Het Rijk behoudt echter het bevoegd gezag en de verantwoordelijkheid voor het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen voor handelingen en projecten in gebruik, beheer of aanleg door het rijk, zoals bijvoorbeeld hoofdwegen, spoorwegen, hoofdvaarwegen, waterkeringen, militaire terreinen, gastransportnet, hoogspanningsleidingen, delfstoffen, kustlijn, bepaalde visserij en bijvoorbeeld activiteiten Koninklijk Huis.

Soortbescherming

In de Wet natuurbescherming is soortbescherming opgedeeld in categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wet natuurbescherming. Het gaat om de volgende categorieën:

1. soorten van de Vogelrichtlijn;
2. soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn;
3. 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora').

De verbodsbepalingen en ontheffingsgronden voor de eerste twee categorieën komen rechtstreeks uit de Vogel- en Habitatrichtlijn. De derde categorie vindt zijn oorsprong in de nationale wetgeving.

Soorten van de Vogelrichtlijn

Voor Vogelrichtlijnsoorten is het verboden om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen. Dit laatste verbod geldt niet voor een aantal aangewezen vogelsoorten, indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding en het nest zelf zijn functionaliteit behoudt.

In aanvulling op de Vogelrichtlijn, geldt er voor een aantal vogelsoorten die jaarlijks naar hetzelfde nest terugkeren een jaarrond bescherming van de nesten. De meeste provincies en het Rijk hanteren de "Lijst met jaarrond beschermde nesten 2012". Hierin wordt onderscheid gemaakt tussen jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en mogelijk jaarrond beschermde nesten (categorie 5). Voor deze laatste categorie geldt alleen een jaarrond beschermde status indien ecologisch zwaarwegende omstandigheden dat rechtvaardigen. In de provincies Overijssel, Flevoland en Limburg geldt een aangepaste lijst jaarrond beschermde nesten, waarin een andere categorisering is aangebracht. In de provincie Friesland treedt een aangepaste lijst jaarrond beschermde nesten in werking met ingang van de Omgevingswet. De provincie Groningen hanteert geen officiële lijst, maar stelt dat essentiële nesten functioneel niet weggenomen mogen worden.

Soorten van de Habitatrichtlijn

Voor soorten van artikel 3.5 (Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern en Bonn) is het eveneens verboden om in het wild levende dieren en planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te

vangen, opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen. Voortplantings- of rustplaatsen mogen niet beschadigd of vernield worden. Daarnaast geldt er een verbod om planten behorend bij artikel 3.5 te plukken, verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen. In tegenstelling tot de Vogelrichtlijnsoorten in artikel 3.1, mogen dieren behorend bij artikel 3.5 niet opzettelijk verstoord worden, ook niet als er geen wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding.

Andere soorten

Naast de Europees aangewezen beschermde flora en fauna, is er in Nederland ook een Nationale soortenlijst gemaakt die niet gedekt wordt door de Vogel- en Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern of Verdrag van Bonn. Deze soorten zijn opgenomen in bijlage A en B van de Wet natuurbescherming. Voor soorten in bijlage A geldt een verbod op opzettelijk doden of vangen van dieren en opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van dieren. Voor soorten in bijlage B geldt een verbod op opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen en ontwortelen van planten. In tegenstelling tot artikel 3.1 en 3.5, is verstoring van deze soorten toegestaan, zolang dit niet leidt tot het beschadigen van de functionaliteit van een vaste voortplantings- of rustplaats. Tevens mag de verstoring er niet toe leiden dat de leefomgeving die nodig is om de vaste voortplantings- of rustplaats te laten functioneren, in het geding komt.

Met betrekking tot de 'andere soorten' zijn per provincie beleidsregels opgesteld waarin voor een deel van deze soorten vrijstelling is verleend. De grond waarop deze vrijstelling geldt verschilt per provincie en hoeft dus niet in alle situaties van toepassing te zijn. Vrijstelling op basis van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling is een geldige reden in alle provincies.

Indien bij het project-voornemen één of enkele gestelde verboden in artikel 3.1, 3.5 of 3.10 worden overtreden, dient gewerkt te worden conform een gedragscode. Biedt een gedragscode geen oplossing, dan is het mogelijk om een ontheffing aan te vragen bij de provincie waarin het voornemen plaats vindt. De grond waarop een ontheffing mogelijk is, verschilt per categorie.

1.4 Scope van de QuickScan

Deze QuickScan is opgesteld om de ecologische waarden van het plangebied te bepalen, en de, ten gevolge van de geplande bestemmingswijziging, eventuele strijdigheden met de Wet natuurbescherming (Wnb) in kaart te brengen, waaruit een advies zal volgen over hoe te handelen volgens deze wet.

Er wordt in deze QuickScan niet ingegaan op raakvlakken met de gebiedsbescherming (Natura 2000, Natuurnetwerk Nederland en overige provinciaal beschermde gebieden) en bescherming Houtopstanden.

Een initiatiefnemer is, vanuit de natuurwetgeving, bij ruimtelijke ingrepen (maar ook maatregelen en activiteiten) verplicht op de hoogte te zijn van mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het plangebied, zodat hiermee rekening kan worden gehouden. De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep zijn getoetst aan de bepalingen van de soortenbescherming uit de Wet natuurbescherming (Wnb).

De natuur is onvoorspelbaar. Het veldbezoek beschrijft een momentopname. Indien de periode tussen veldbezoek en de invoer van de geplande werkzaamheden en/of wijziging meerdere jaren wordt, of indien de omstandigheden significant wijzigen, dient overwogen te worden een herhaald veldbezoek te laten uitvoeren, hetgeen mogelijk tot gevolg heeft dat de QuickScan wordt herzien.

1.5 Werkwijze

Bureaustudie

Voorafgaand aan het veldbezoek wordt de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten onderzocht door het raadplegen van online- en fysieke atlanten en databases, zoals bijvoorbeeld de NDFF. Het doel van de bureaustudie is het inschatten van de ligging van het projectgebied, de aanwezige habitattypes en de bekende beschermde soorten, alsmede het verkrijgen van inzicht in de kans dat beschermde soorten in een projectgebied aanwezig kunnen zijn.

Veldbezoek

Het veldbezoek is afgelegd door ecooloog Jessica Hovius van JM ecologie b.v. op 6 mei 2021. Het bezoek is uitgevoerd van 11:00 tot 12:00 uur, bij 6°C en 2 Bft, op een half bewolkte en regenachtige dag. Het doel van het veldbezoek is het inschatten van de aanwezige habitattypes en het verkrijgen van inzicht in het plangebied.

Maatregel(en) en effecten

De derde stap is de beschrijving van de geplande maatregel en de omstandigheden (planning, methode) waarin deze uitgevoerd gaat worden. Tezamen met het veldbezoek en de bureaustudie kunnen hieruit eventuele strijdigheden van de plannen met de betreffende natuurwetgeving opgespoord worden, en kunnen eventuele kennishiaten benoemd worden. Hieraan worden conclusies verbonden en hieruit zal duidelijkheid ontstaan over de eventuele noodzaak tot het nemen van vervolgstappen, met als doel de wijziging conform de huidige Wet natuurbescherming te laten plaatvinden.

2 Beschrijving locatie en ingreep

2.1 Locatie

Het plangebied is gelegen in het dorp Haule in de gemeente Ooststellingwerf, provincie Friesland. Het plangebied betreft een melkveebedrijf. Aan de oostzijde van het plangebied is recentelijk een woonwijk gerealiseerd. De omgeving van het plangebied bestaat uit agrarische percelen, houtwallen, boerderijen en woonhuizen.

Het plangebied zelf bestaat uit een woonhuis, overkapping, twee veestallen, een werktuigenberging, voersilo's, mestsilo, sloten en weilanden. Vanaf het erf loopt er een koepad richting het noorden. In de voortuin staan drie kastanjabomen.

Afbeelding 2.1. Begrenzing van het plangebied (rood kader) en indicatieve locatie nieuwe veestal (oranje) (Bron achtergrond: Esri, 2023).

Afbeelding 2.2. Plangebied gezien vanaf noorden.

Afbeelding 2.3. Plangebied gezien vanaf zuiden.

Afbeelding 2.4. Veestal.

Afbeelding 2.5. Mestsilo achter op terrein

2.2 Ingreep

Er zal één veestal gebouwd worden in het weiland ten westen van plangebied (oranje kader in afbeelding 2.1). Ten behoeve van de werkzaamheden zal de grond bouwrijp gemaakt moeten worden. Er worden geen watergangen, bomen of overige bebouwing aangetast. De opdrachtgever is voornemens zo snel mogelijk te beginnen met de werkzaamheden.

3 Resultaten veldbezoek en bureaustudie

Waargenomen soorten en verwachte soorten (op basis van de aanwezige habitat en de bekende verspreiding) worden samengenomen en hun gebruik van het plangebied wordt beschreven. Hierbij ligt de nadruk op beschermde soorten, maar er zullen ook algemene en lichter beschermde soorten betrokken worden indien waargenomen of van belang voor de ingreep.

3.1 Vogels

Alle broedgevallen van vogels zijn beschermd. Van 16 vogelsoorten zijn ook de nesten, vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd. Dit zijn soorten die vallen in de categorie 1 t/m 4 van de aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten (2012). Deze soorten zijn: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief en zwarte wouw.

Daarnaast zijn van 34 vogelsoorten de nesten jaarrond beschermd als hier een zwaarwegende ecologische reden voor is. Dit zijn soorten die vallen in de categorie 5 van de aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten (2012). Deze soorten zijn: blauwe reiger, boerenzwaluw, bonte vliegenvanger, boomklever, boomkruiper, bosuil, brilduiker, draaihals, eidereend, ekster, gekraagde roodstaart, glanskop, grauwe vliegenvanger, groene specht, grote bonte specht, hop, huiszwaluw, ijsvogel, kleine bonte specht, kleine vliegenvanger, koolmees, kortsnavelboomkruiper, oeverzwaluw, pimpelmees, raaf, ruigpootuil, spreeuw, tapuit, torenvalk, zeearend, zwarte kraai, zwarte mees, zwarte roodstaart en zwarte specht. Indien sprake is van een ecologisch zwaarwegende reden voor één of meerdere van deze soorten, dan worden deze hieronder behandeld onder 'Jaarrond beschermd'. Zo niet, dan worden deze soorten net als overige broedvogels behandeld onder 'Algemene broedvogels'.

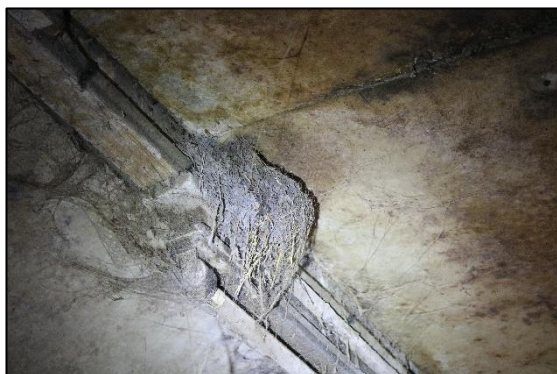
Jaarrond beschermde nesten

Tijdens het veldbezoek is gezocht naar jaarrond beschermde nesten in en binnen de verstoringszone van het plangebied. Er waren huismussen aanwezig in het plangebied, deze hebben vermoedelijk hun nesten onder het pannendak van het woonhuis. Er zijn geen huismusnesten in de stallen aangetroffen. Wel zijn in de veestallen vier nesten van de boerenzwaluw aangetroffen. Daarnaast zijn er vier huiszwaluwnesten aangetroffen aan het woonhuis. Nesten van de boerenzwaluw en huiszwaluw vallen onder categorie 5 van jaarrond beschermde nesten. Deze nesten zijn alleen jaarrond beschermd indien er sprake is van ecologische zwaarwegende redenen. Doordat er meerdere geschikte nestgelegenheden aanwezig zijn in de omgeving van het plangebied in de vorm van boerderijen en geschikte woningen, en doordat het om een relatief klein aantal nesten gaat, worden deze nesten niet als jaarrond beschermde nesten beschouwd maar vallen ze onder het beschermingsregime voor algemene broedvogels.

Consequenties van de ingreep op jaarrond beschermde nesten staan beschreven in paragraaf 4.2.

Algemene broedvogels

In het plangebied en binnen de verstoringszone hiervan kunnen meerdere algemene broedvogels tot broeden komen. In het weiland kunnen grondbroeders en weidevogels als de scholekster en grutto tot broeden komen, langs watergangen diverse watervogels en in bomen kunnen diverse zangvogels tot broeden komen. Tijdens het veldbezoek zijn er vier nesten van de boerenzwaluw, en één nest van de houtduif aangetroffen in de veestallen. Daarnaast zijn er vier huiszwaluwnesten aangetroffen aan het woonhuis. Tijdens het veldbezoek waren er boerenzwaluwen en houtduiven aanwezig in het plangebied, huiszwaluwen zijn niet waargenomen.

Afbeelding 3.1. Boerenwaluwnest.

Afbeelding 3.2. Huiswaluwnest.

Afbeelding 3.3. Houtduivennest.

Consequenties van de ingreep op algemene broedvogels staan beschreven in paragraaf 4.2.

3.2 Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn zwaar beschermd (alle in Nederland voorkomende soorten staan vermeld in de Habitatrichtlijn). Vleermuizen kunnen een plangebied gebruiken als verblijfplaats, vaste vliegroute en/of foeragegebied.

Verblijfplaatsen kunnen uitgesplitst worden in vier categorieën, te weten kraam-, zomer-, paar- en winterverblijven. Vleermuizen maken op verschillende manieren en in verschillende seizoenen gebruik van deze verblijfplaatsen. De eisen die vleermuizen stellen aan hun verblijfplaatsen zijn afhankelijk van de vleermuissoort en het gebruik van de verblijfplaats. Kraamverblijven worden in het voorjaar en de vroege zomer gebruikt door grote groepen drachtige vrouwtjes om hun jongen te baren en groot te brengen. Tegelijkertijd bevinden kleinere groepen mannetjes zich in de zomerverblijfplaatsen. Later in de zomer en in het najaar verplaatsen de mannetjes zich naar de paarverblijven, waaromheen ze een territorium bezetten en verdedigen tegen andere mannetjes. Binnen het territorium proberen de mannetjes langskomende vrouwtjes te lokken naar de paarverblijven, waar vervolgens de paring plaatsvindt. Het parseizoen eindigt in de herfst, waarna de vleermuizen de winterverblijven opzoeken om te overwinteren. Sommige soorten migreren hiervoor over behoorlijke afstanden.

Vleermuizen gebruiken vliegroutes voor dagelijkse verplaatsingen tussen verblijfplaats en foeragegebieden en in het geval van migrerende soorten, voor de jaarlijkse trek van en naar de winterverblijven. Meestal maken vleermuizen langdurig gebruik van vaste routes die ze onthouden. Daarbij worden lijnvormige elementen zoals bomenrijen, dijken en watergangen gebruikt als vliegrouteondersteuning. Het onderbreken of verwijderen van deze elementen bij een (potentiële) vliegroute kan een negatief effect hebben op de mogelijkheid van vleermuizen om hun doel te bereiken.

Ten slotte kunnen vleermuizen een plangebied gebruiken als foerageergebied. De vleermuizen komen via vaste routes naar het foerageergebied om daar in de buurt van bomen en water te jagen op vliegende insecten. Net zoals vaste vliegroutes die veelvuldig gebruikt worden, maken vleermuizen ook gebruik van vaste foerageergebieden. Het ongeschikt maken van een foerageergebied door bijvoorbeeld het kappen of verlichten van bomen of het dempen van waterpartijen, kan tot gevolg hebben dat vleermuizen geen toegang meer hebben tot voldoende voedsel.

Verblijven

Het woonhuis in het plangebied is mogelijk geschikt als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuissoorten door invlieg mogelijkheden onder de gevelpannen. Er zijn geen geschikte holten in bomen aanwezig die mogelijk kunnen dienen als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuissoorten.

Vliegroutes

Rond het plangebied zijn diverse lijnvormige elementen die dienst kunnen doen als vliegrouteondersteuning voor vleermuizen. Houtwallen, bebouwing en wegen kunnen mogelijk dienst doen als vliegroutes voor vleermuizen. Doordat er in de omgeving diverse lijnvormige elementen aanwezig zijn, worden deze potentiële vliegroutes niet als essentieel aangemerkt.

Foerageergebied

De omgeving van het plangebied is geschikt als foerageergebied voor diverse soorten vleermuizen. Aangezien er in de omgeving van het plangebied voldoende en minstens even geschikt foerageergebied aanwezig is, wordt het plangebied niet als essentieel foerageergebied beschouwd.

Consequenties van de ingreep op verblijfplaatsen van vleermuizen staan beschreven in paragraaf 4.2.

3.3 Overige zoogdieren

Uit de bureaustudie blijkt dat er in een straal van 2,5 kilometer rond het plangebied verschillende waarnemingen bekend zijn van beschermde zoogdieren. Het gaat hier om de boommarter, das, eekhoorn, otter en de wolf. Bij de waarneming van de wolf gaat het om mestsporen. Geschikt leefgebied voor de wolf ontbreekt in en rond het plangebied waardoor de aanwezigheid van de wolf uitgesloten kan worden. Voor de otter ontbreekt tevens geschikt leefgebied door het gebrek aan geschikte watergangen.

Boommarter

De boommarter is een soort van een bosrijke omgeving. Verblijfplaatsen van de soort bevinden zich vaak in oude spechten- en inrottingsholten van bomen. De boommarter kan echter ook verblijfplaatsen hebben onder takkenhopen. Rustplaatsen bevinden zich ook op andere plekken, zoals in konijnen- en vossenholten en tussen boomwortels (Zoogdierverseniging, z.d.). In het plangebied zijn dergelijke rust- en verblijfplaatsen niet aanwezig. Tijdens het veldbezoek is wel gezocht naar sporen van de boommarter (vraatsporen, uitwerpselen en loopsporen), deze zijn niet aangetroffen. De aanwezigheid van de boommarter in en binnen de verstoringzone van het plangebied kan hiermee uitgesloten worden.

Das

De das leeft bij voorkeur in kleinschalige landschappen met een afwisseling tussen open akkers en weides en voldoende dekking in de vorm van bosschages, houtwallen en heggen. Daarnaast kunnen meer natuurlijke terreinen zoals heidegebieden en rivierdalen functioneren als habitat voor de das. Belangrijk is daarbij dat er een goed vergraafbare bodem aanwezig is met een grondwaterstand van ten minste 1,5 meter onder het maaiveld. Dassen leven in familieverband in zogenaamde burchten, een stelsel van holen en gangen. Burchten bevinden zich op beschutte plaatsen zoals bosranden en houtwallen en houden niet van verstoring (Zoogdierverseniging, z.d.). Het plangebied voldoet niet aan deze eisen van het leefgebied van de das doordat er geen geschikte locaties voor burchten en

schuilmogelijkheden aanwezig zijn. Het plangebied vormt daarmee geen essentieel leefgebied voor de das.

Eekhoorn

Eekhoorns leven met name in bossen, maar ook in parken, tuinen en houtwallen in de buurt van bossen. De voorkeur gaat uit naar ouder bos met naaldbomen ouder dan 20 jaar en loofbomen ouder dan 40 tot 80 jaar. De eekhoorn maakt nesten in bomen als verblijfplaats maar soms worden ook boomholten gebruikt (Zoogdiervereniging, z.d.). Er zijn in en binnen de verstoringszone van het projectgebied geen nesten van eekhoorn aangetroffen, tevens zijn er geen geschikte boomholten aanwezig die mogelijk dienst kunnen doen als verblijfplaats voor de eekhoorn. Een deel van het plangebied kan mogelijk gebruikt worden als foerageergebied door de eekhoorn. Vanwege de kleine omvang hiervan en de aanwezigheid van voldoende even geschikt foerageergebied in de omgeving, is er echter geen sprake van een essentieel foerageergebied.

3.4 Libellen

Uit de bureaustudie blijkt dat er één beschermde libellensoort in een straal van 2,5 kilometer rond het plangebied voorkomt. Het gaat hier om een waarneming van de gevlekte witsnuitlibel.

Gevlekte witsnuitlibel

De gevlekte witsnuitlibel komt voor in laagveenmoerassen en vegetatierijke vennen en duinplassen (Vlinderstichting, z.d.). Dergelijk leefgebied is niet aanwezig waardoor de aanwezigheid van essentieel leefgebied van de gevlekte witsnuitlibel uitgesloten kan worden.

3.5 Reptielen

Uit de bureaustudie blijkt dat er in een straal van 2,5 kilometer rond het plangebied, waarnemingen bekend zijn van twee beschermde reptielensoorten de adder en de levendbarende hagedis.

Adder

De adder komt in Nederland voor op de hoge zandgronden met uitzondering van de duinen. Er zijn op dit moment nog twee min of meer grote aaneengesloten gebieden waar de adder voorkomt, gelegen in Friesland en Drenthe en op de Veluwe (RAVON, z.d.). Er is één waarneming bekend van de adder op circa 1,8 kilometer ten noordoosten van het plangebied (NDFF, z.d.). Dit is een gebied met zandgronden en bosschages. In en rond het plangebied ontbreekt geschikt leefgebied voor de adder. De aanwezigheid van de adder in en binnen de verstoringszone van het plangebied kan uitgesloten worden.

Levendbarende hagedis

De levendbarende hagedis komt voor op het grootste deel van de Nederlandse zandgronden en in Zuid-Limburg. Heide en hoogveen vormen de voorkeurshabitat maar daarnaast komt de soort ook voor in open bossen en ruige graslanden, in spoorwegbermen en in een beperkt deel van de duinen (RAVON, z.d.). Er zijn twee waarnemingen bekend op circa 1,5 kilometer afstand ten noordoosten van het plangebied (hetzelfde gebied als de waarneming van de adder) (NDFF, z.d.). In en binnen de verstoringszone van het plangebied ontbreekt geschikt leefgebied waardoor de aanwezigheid van de levendbarende hagedis uitgesloten is.

3.6 Amfibieën

Uit de bureaustudie blijkt dat er één beschermde amfibiesoort in een straal van 2,5 kilometer rond het plangebied voorkomt. Het gaat hier om enkele waarnemingen van de heikikker.

Heikikker

In Nederland komt de heikikker voor op zandgronden, hoog- en laagvenen, heide, beekdalen, klei-opveen en komkleigebieden. De soort heeft een sterke voorkeur voor de landschapstypen heide, hoogveen, laagveen en halfnatuurlijk grasland (RAVON, z.d.). In en rond het plangebied ontbreekt het aan geschikt leefgebied voor de heikikker doordat er alleen intensief beheerde agrarische percelen liggen. De aanwezigheid van de heikikker kan hiermee uitgesloten worden.

3.7 Overige fauna

Overige beschermde diersoorten zoals vissen, vlinders, kreeftachtigen en weekdieren zijn niet bekend in de omgeving van het plangebied en worden ook niet verwacht op basis van de aanwezige habitat en de bekende verspreidingsgegevens.

3.8 Vaatplanten

De in Nederland beschermde vaatplanten stellen specifieke eisen aan hun groeiplaats, of komen slechts beperkt voor in Nederland. De meeste soorten groeien op voedselarme bodems en zijn niet te verwachten op stikstofrijke of bemeste bodems zoals landbouwgronden en de meeste wegbermen. Andere beschermde soorten groeien slechts in een specifieke biogeografische regio in Nederland, zoals in het rivierengebied of in het heuvelland van Zuid Limburg. Gezien de aanwezige habitats binnen het plangebied in combinatie met de bekende huidige verspreiding van beschermde plantensoorten, kan uitgesloten worden dat deze soorten aanwezig zijn binnen het plangebied.

4 Effecten en gevolgen

4.1 Overzicht beschermde soorten

In dit hoofdstuk wordt de geplande ingreep getoetst aan de aanwezige of verwachte beschermde soorten (zie hoofdstuk 3) binnen het plangebied, en de te verwachten risico's voor deze soorten, bij uitvoer van de geplande werkzaamheden. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die de vaste verblijfplaatsen in stand houdt.

Voor soorten die niet genoemd worden vanuit de Vogelrichtlijn, Habitatrictlijn of Wnb artikel 3.10 geldt de algemene vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Zelfs bij negatieve effecten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Ditzelfde geldt voor soorten van Wnb artikel 3.10, waarvoor een Provinciale vrijstelling is uitgegeven. Voor deze soorten geldt wel de zorgplicht, maar ze worden hieronder, ondanks eventueel voorkomen en eventueel te verwachten negatieve effecten, niet meegenomen.

Soortgroep	Soort(en)	Bescherming	Aanwezig
Jaarrond beschermde nesten	Huismus	3.1	Potentieel
Algemene broedvogels	Diverse soorten	3.1	Potentieel
Vleermuizen	Diverse soorten (verblijfplaatsen)	3.5	Potentieel

Tabel 4.1. Soort(groep)en van de Wet natuurbescherming waarvoor het effect van de maatregel bepaald moet worden.

4.2 Effecten op de in het plangebied (mogelijk) aanwezige flora en fauna

Jaarrond beschermde nesten

Tijdens het veldbezoek zijn huismussen waargenomen. Deze hebben vermoedelijk hun nesten onder het pannendak van het woonhuis. Het verwijderen, ontoegankelijk maken of verstoren van dergelijke nestplaatsen is in strijd met de Wet natuurbescherming. Doordat er geen bebouwing wordt aangetast en gezien de afstand van de werkzaamheden, wordt een verstorend effect van de werkzaamheden op potentieel aanwezige huismusnesten echter uitgesloten. Deze soort is in hoge mate aangepast aan menselijke omstandigheden en bijbehorende verstoring. Er zijn geen vervolgstappen aan de orde ten aanzien van jaarrond beschermde nesten van de huismus.

Algemene broedvogels

In het plangebied en binnen de verstoringszone hiervan kunnen meerdere algemene broedvogels tot broeden komen. Wanneer werkzaamheden in de buurt van in gebruik zijnde nesten worden uitgevoerd, kan verstoring optreden. Dit is in strijd met de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor de werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden zonder dat de in paragraaf 5.1 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

Vleermuizen

Het woonhuis dient mogelijk als verblijfplaats voor gebouwbewonende soorten. Doordat er geen bebouwing wordt aangetast en gezien de afstand van de werkzaamheden, wordt een verstorend effect van de werkzaamheden op potentieel aanwezige verblijfplaatsen voor vleermuizen echter uitgesloten.

5 Mitigerende maatregelen

In dit hoofdstuk worden de vervolgmaatregelen beschreven voor de soorten waarvan in hoofdstuk 4 is bepaald dat deze mogelijk een effect bemerken van de geplande ingreep. Deze vervolgmaatregel kan bestaan uit het uitvoeren van nader onderzoek om de aanwezigheid te bevestigen of uit te sluiten. Maar de vervolgmaatregel kan ook aangeven dat er een aanvraag voor een ontheffing op de verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming benodigd is. Er kan ook een lijst met mitigerende maatregelen staan aangegeven, waarbij de ingreep uitgevoerd kan worden zonder een ontheffing. Indien de ingreep zonder enig nader onderzoek, mitigatie of ontheffingsaanvraag uitgevoerd kan worden, wordt dat in dit hoofdstuk vermeld.

Soortgroep	Soort(en)	Bescherming	Aanwezig	Vervolgactie
Algemene broedvogels	Diverse soorten	3.1	Potentieel	Mitigatie

Tabel 5.1. Soort(groep)en van de Wet natuurbescherming waarvoor een vervolgactie benodigd is.

5.1 Algemene broedvogels; mitigatie

Alle inheemse broedvogels zijn tijdens het broeden wettelijk beschermd volgens de Vogelrichtlijn. Als er ten tijde van de beoogde start van de werkzaamheden vogels in, of binnen de verstoringzone van het plangebied broeden, kunnen de werkzaamheden ter plaatse geen doorgang vinden totdat de jongen zijn uitgevlogen. Het is niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verstoren en verjagen van broedende vogels. Het verdient daarom de aanbeveling om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Een wettelijk vastgestelde periode voor het broedseizoen bestaat niet, bepalend is of broedgevallen aanwezig zijn. Indicatieve datumgrenzen zijn 15 maart tot 15 juli, maar er bestaan, afhankelijk van het weer en de vogelsoort, vele uitzonderingen op deze regel.

Indien de werkzaamheden toch starten aan het begin van het broedseizoen, dan dienen broedgevallen binnen het project- en verstoringgebied van de werkzaamheden voorkomen te worden. Het ongeschikt maken kan preventief gedaan worden door ruim voor het vogelbroedseizoen het gebied te ontdoen van geschikte nestgelegenheden. Dit kan op verschillende manieren.

- Door het plaatsen van (fluit)linten kunnen weidevogels en grondbroeders zoals scholekster buiten het projectgebied gehouden worden;
- Door het kort maaien en kort houden van de oevervegetatie (waaronder bijvoorbeeld rietkragen en pitruspollen) is er geen nestgelegenheid voor watervogels zoals meerkoet, en wilde eend, en voor rietvogels zoals kleine karekiet en rietgors.

Het functioneren van de preventieve maatregelen dient gecontroleerd te worden vanaf de plaatsing totdat de werkzaamheden zijn afgerond. Tevens mogen de genoemde maatregelen niet in strijd zijn met de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming voor wat betreft andere beschermde soorten en/of gebieden of het beleid van de EHS.

Indien de werkzaamheden starten te midden van het broedseizoen:

- Het plan- en verstoringgebied dient eerst door een ter zake kundige ecooloog gecontroleerd te worden op aanwezigheid van broedvogels;
- Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plan- of verstoringgebied, worden door de ter zake kundige ecooloog specifieke maatregelen voorgesteld en/of wordt (een deel van) het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden tot alle nesten, vanuit eigen beweging van de vogels, niet meer in gebruik zijn.

6 Conclusie

In opdracht van de Mts. R.H.L. Brouwer en E. Biemeld-Brouwer heeft ecologisch adviesbureau JM ecologie b.v. een QuickScan uitgevoerd aan de Dorpsstraat 39 te Haule, gemeente Ooststellingwerf, provincie Friesland. De opdrachtgever is voornemens een veestal te realiseren. De QuickScan is uitgevoerd om eventuele strijdigheden van de beoogde werkzaamheden en de toekomstige situatie met de Wet natuurbescherming (Wnb) op te sporen.

In 2023 heeft er een wijziging plaatsgevonden in het plangebied, waardoor deze QuickScan gecontroleerd en waar nodig is aangepast. De conclusie uit de rapportversie van 2023 is hierbij hetzelfde gebleven.

Uit de QuickScan is gebleken dat er mogelijk algemene broedvogels binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden aanwezig zijn. Om overtredingen op de Wet natuurbescherming te voorkomen dienen voor deze soortgroep enkele mitigerende maatregelen genomen te worden.

Het heeft de voorkeur om de werkzaamheden buiten het vogelbroedseizoen uit te voeren om negatieve effecten op in gebruik zijnde nesten te voorkomen. Indien de werkzaamheden toch starten aan het begin van het broedseizoen, dan dienen broedgevallen binnen het project- en verstoringsgebied van de werkzaamheden voorkomen te worden. Wanneer de werkzaamheden te midden van het broedseizoen starten dient er een controle plaats te vinden door een ter zake kundige ecooloog. Als deze maatregelen aangehouden worden, is er wat algemene broedvogels betreft, geen belemmering meer ten aanzien van de Wet natuurbescherming.

Gorredijk, mei 2021
JM ecologie b.v.

Geraadpleegde bronnen

- Nationale Database Flora- en Fauna (NDFD), geraadpleegd op 10 mei 2021.
- BIJ12, 2017. Kennisdocumenten.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000.
- Netwerk Groene Bureaus & Zoogdiervereniging, 2021. Vleermuisprotocol 2021.
- Ravon (z.d.). Informatiepagina soorten. Geraadpleegd van <https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>
- Vlinderstichting (z.d.). Informatiepagina libellensoorten. Geraadpleegd van <https://www.vlinderstichting.nl/libellen/overzicht-libellen>
- Zoogdiervereniging (z.d.). Informatiepagina soorten. Geraadpleegd van <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten>